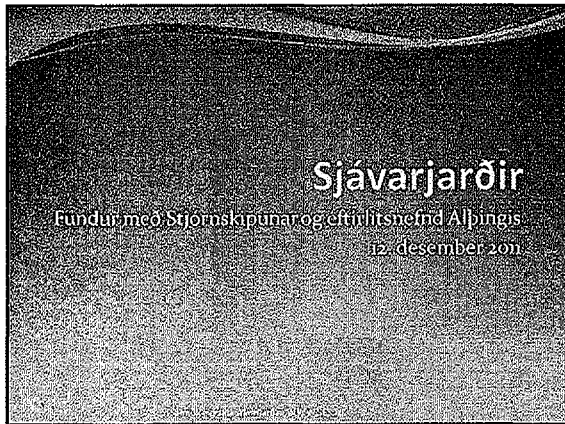

3.mál

Sjávarjarðir

Fundur með Stjórnskipun og eftirlitsnefnd Alþingis
12. desember 2011

Um stærð netlaga.

- Netlög afmarka landamerki sjávarjarða út í sjóinn
- Í landabrigðisþætti Grágásar (Staðarhólsbókar) segir að „þar eru netlög utast í sæ er selnet stendur grunn, tuttugu möskva djúpt, af landi eða skeri og komi flár upp úr sjánum að fjöru þá er þinur stendur grunn.“
- Jónsbók segir „En það eru netlög yst er selnót stendur grunn tuttugu möskva djúp að fjöru og komi þá flár upp úr sjó“

Þessu hefur verið sleppt úr Jónsbókartexta núverandi lagasafns (án lagabreytinga).

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Samtök eigenda sjávarjarða, SES

- Stofnuð 5. júlí 2001
- Félagar eru um 500
- Fjöldi sjávarjarða er rúmlega 2000
- Fjöldi jarða með heimræði/útræði er u.þ.b 1200
- Markmið samtakanna er:
 - Að fá útræðisrétt sjávarjarða virtan á ný og staðfestan í gildandi lögum um stjórn fiskveiða.
 - Að vinna að því að eignarréttindi sjávarjarða innan netlaga, sem og tiltöluleg eignarhlutdeild í sjávarauðlindinni í heild, verði virt og í heiðri höfð.

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Um stærð netlaga, frh.

- Í *Tilskipun um veiði á Íslandi*, 20. júní 1849, segir í 3. gr.
- *Á landi skulu veiði ráða rétt landamerki jarðar hvernar. Ef jörð liggur að sjó, á eigandi veiði á haf út, 60 faðma [eða 15 metra] frá stórstraumsfjörumáli, og eru það netlög hans.*
- Í 21. gr. og jafnframt síðustu grein veiðitilskipunarinnar er þetta nánar útskýrt:
 - „Með þessari tilskipun er allt það af tekið, sem lög hafa verið hingað til um fuglveiði og dýraveiði og selveiði, en allar greinar laganna um fiskveiði, sem ekki er breytt í þessari tilskipun, og um kvalveiði skulu fyrst um sinn standa óraskaðar.“

Grein nr. 21. í lögum frá 20. júní 1849 var feld út með lögum nr. 116/1990.

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Hvað eru netlög ?

- Samkvæmt íslenskum lögum eru netlög það svæði sjávar sem er í einkaeign eigenda sjávarjarða.
- Í 2. kafla rekabálks Jónsbókar, (1281) stendur:
 - „Sá maðr, er land á, hann á þara allan ok Landeigandi á ok veiðar allar í netlögum ok í fjörunni.“
- Í *Tilskipun um veiði á Íslandi*, 20. júní 1849, stendur í 3. gr.
 - „Á landi skulu veiði ráða rétt landamerki jarðar hvernar. Ef jörð liggur að sjó, á eigandi veiði á haf út, 60 faðma [eða 15 metra] frá stórstraumsfjörumáli, og eru það netlög hans.“
- Í 21. gr. og jafnframt síðustu grein veiðitilskipunarinnar segir:
 - „Með þessari tilskipun er allt það af tekið, sem lög hafa verið hingað til um fuglveiði og dýraveiði og selveiði, en allar greinar laganna um fiskveiði, sem ekki er breytt í þessari tilskipun, og um kvalveiði skulu fyrst um sinn standa óraskaðar.“

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Um stærð netlaga, frh.

- Í þingbókum alþingis frá 1847 til 1849 má lesa umræður þingmanna um frumvarp veiðitilskipunarinnar frá 1849. Þar kemur meðal annars fram mjög skýrt að stuðst er við þýðingu úr dönskum lögum og að danska orðið „Jagt“ vefst fyrir mönnum þar sem það þýðir í Danmörku veiðar á fuglum og dýrum en ekki fiskum, en íslenska orðið veiði þýðir allar veiðar þ.e. bæði fugla, dýra og fiskveiðar. **Einmitt vegna þessa var ákveðið að bæta við 21. gr. til þess að taka af allan vafa um að veiðitilskipunin frá 20. júní 1849 gildi alls ekki um fiskveiðar í netlögum og að þar sé Jónsbók enn í fullu gildi. Þar með verður stærð netlaga varðandi fiskveiðar að mibæst við djúpt.**

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Um stærð netlaga, frh.

- Skúli Magnússon lektor við lagadeild Háskóla Íslands vann í september árið 2001 álit að beðni nefndar um endurskoðun laga um stjórn fiskveiða, um stjórnskipulega vernað fiskveiðiréttar sjávarjarða.

Í álitu Skúla á bls. 8 stendur eftirfarandi:

- „Samkvæmt framangreindu er ótvírátt að við ákvörðun netlaga með hlíðsjón af fiskveiðirétti landeiganda ber að miða við dýptarreglu Jónsbókar, en ekki fjarlægðarreglu veiðitilskipunarinnar og síðari laga. Hvað varðar ýmis önnur mikilvæg réttindi landeiganda innan netlaga gildir hins vegar almennt reglan um 115 metra frá stórstraumsfjörumáli. Samkvæmt framangreindu ber að afmarka netlög sjávarjarðar með hlíðsjón af fiskveiðirétti samkvæmt reglu 2. kaþtula rekabálks Jónsbókar.”

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Um stærð netlaga frh.

• Niðurstaða.

- Eftir stendur að augljóst er að miða á fiskveiðar í netlögum við dýptarviðmiðið. Skilgreining Páls Vidalin um dýpt selmeta annað hvort 4 faðmar eða 12-13 álnir er það viðmið sem á að nota. Þar sem það er á milli 6,88 m og 7,45 m ber að miða við itrustu mörkin eða 7,45 metra þegar verið er að skipuleggja strandsvæði með tilliti til notkunar, þannig að það skarist ekki á við eignarrétt sjávarjarða.

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Um stærð netlaga frh.

- Fjarlægðarreglan er skýr 60 faðmar (115 metrar) frá stórstraumsfjörumáli.
- Hvað með dýptarviðmiðið?
- Páll Vidalin lögmaður (1667-1727) segist hafa lesið ýmis Jónsbókarhandrit sem virðast hafa verið frá fyrri hluta 16. aldar. Ófångreint ákvæði 2. kaþla rekabálks hljóðar á einum stað þannig: „það eru netlög utarst, er selnet stendur grunn 20 möskva djúp að fjöru sjóar, og koma þá flár uppúr sjó, en það er 12 álna djúp að fjöru.“
- Í öðru handriti stendur eftirfarandi: „þat eru netlög utaz, er selnot stendur grunn 20 möskva djúp ath fjöru, oc komi þá flár uppúr sjó, þat er fjögga faðma djúp.“ Í þessum handritum eru m.ö.ö. hagnýt innskot sem segir annars vegar „þat er 12 álna að fjöru“ og hins vegar „þat er 4 faðma djúp“. Þar sem þetta er sama dýpt útskýrir Páll mismuninn með að skrifarinn hafi látið sér á sama standa hvort hann sagði „12 álnir“ eða „4 faðmar“.

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Amarfjörður 10 m dýpslína og netlög - drög

Þetta kort er eitt af kortum þessara Landhelgisvevja Íslands, og er gefið til þess að sýna áhrif 10 m dýpslínna á landsvæðum. Skilgreining Páls Vidalin um dýpt selmeta annað hvort 4 faðmar eða 12-13 álnir er það viðmið sem á að nota. Þar sem það er á milli 6,88 m og 7,45 m ber að miða við itrustu mörkin eða 7,45 metra þegar verið er að skipuleggja strandsvæði með tilliti til notkunar, þannig að það skarist ekki á við eignarrétt sjávarjarða.

Stærð: 0 - 10 m dýpi
Línulegt mál: 10 m þverþverja
Dátum: 2011. Áætlað 10 m dýpslínna
Rauð lína: U.p.ö. 115 m frá stórstraumsfjörumáli

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Um stærð netlaga frh.

- Páll Vidalin segir að lokum: „Nú bið eg menn taki selanót 20 möskva djúpa, og skal hún gjöra það satt, að 12 álnir vorra tíma sé það djúp, er hún standi grunn; eg hafi það mælt á 5 möskvum og 3ja álna hæð á þurru lofti, og svo á 6 álnum vorum og 10 möskva djúpri nóti, og fellt svo netið, að möskvinn standi ferskeyttur, sem lagnet eiga að gjöra.“
- Af þessu er augljóst að menn á 16. öld höfðu tekið upp hagnýt dýptarmál við ákvörðun netlaga sem samsvaraði hinu formlega ákvæði Jónsbókar (og Grágásar), þ.e. mælt dýptina með lóði. Páll lögmaður segir skýrt að þessar 12 álnir eru „þessa dags alin“ og „vorra tíma alin“, nánar tiltekið hamborgaralínin, og dýptin þá (57,3 cm x 12 =) 6,88 m. Málfaðmadæmi Páls gefur (57,3 x 13 =) 7,45 m. Í heild býðir þetta þó að ystu mörk netlaga skv. Jónsbók og Grágás er við 7 m dýpi á stórstraumsfjöru. (Dr. Ole Lindquist, 9. mars 2009).

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.is

Staðreyndir

- Eignarréttur sjávarjarða er stjórnskrávarinn.
- Alþingismenn hafa svarið eð að stjórnskránni og þar með um leið að eignarrétti sjávarjarða.
- Mannréttindadómstól Evrópu segir í ákætti sínu um málið 2. des. 2008: „Einn fremur er það niðurstaða dómsins að réttur karanda til þess að stunda fiskveiðar í netlögum úti fyrir sjávarjörðinni sem um ræðir hefi lögformlega stofnað til „eignar“ í skilningi i. gr. sanningsviðauka“.
- Eiríkur Tómasson, prófessor í lögum við Háskóla Íslands sagði í svari við spurningu formanns nefndar um endurskoðun á fiskveiðisjórnumarkerfinu: *Formaður (Guðbjartur Hönnesson) spyr (7. fundur, 19. febrúar 2010): Hvernig langtímaafnotaréttur hefur verið skilgreindur og hvort hugmyndir úr annarri auðlindalöggjöf séu yfirferanlegar á fiskveiðilöggjöfina m.t.t. afnotaréttar.* Eiríkur Tómasson sagði netlög skapa eignarrétt, en ríkið má samt sem áður setja skilyrði um veiðar innan þeirra. Ef þessi réttur yrði innkallaður til ríkisins þyrfti að greiða fullt verð fyrir.

Samtök eigenda sjávarjarða WWWSES.is

Tillaga SES að lausn

- Að 10 metra dýptarlínan á sjúkortum Landmælinga Íslands verði notuð sem viðmiðun dýptarákvæðis Jónsbókar og þar með sem landamerki jarða til sjávarins. (10 m er meðaldýpi)
- Að heimræði/útræði verði virtur eignarréttur og heimilað að nýta hann að nýju.
 - Stærð báta og útbúnaður ákveðinn í samráði við SES.
 - Veiditímabil og fjöldi manna við veiðarnar verði ákveðið í samráði við SES.
- Að 2% af aflaverðmæti þessara veiða renni til SES.
- Að sjávarjarðir, sem löglegir eigendur að sjávarauðlindinni fái hlutdeild í auðlindagjaldi.
- Að SES fái sambærilegann styrk og LÍÚ og Landsamband smábátaeigenda, til að reka sín mál.

Samtök eigenda sjávarjarða WWWSES.is

Staðreyndir, frh.

- Samkvæmt skilgreiningum eignarréttarsérfræðinga, m.a. Gauks Jörundssonar, fyrrverandi dómara við Mannréttindadómstól Evrópu, kemur fram að vatn (sjór) sem yfir landi liggur telst til fasteignarinnar og er því sjórinn í netlögum eign viðkomandi jarðar.
- Vatn og sjór (þ.m.t. lifríkið) er á hreyfingu milli innra og ytra svæðis og því er um óskipta sameign að ræða.

Samtök eigenda sjávarjarða WWWSES.is

Takk fyrir

Samtök eigenda sjávarjarða WWWSES.is

Staðreyndir, frh.

- LÍÚ og Landsamband smábátaeigenda fá hvort um sig um 40 milljónir króna á ári úr ríkissjóði. Þetta framlag fá þeir samkvæmt 24 ára gömlum lögum þó svo að þeir eigi ekkert í auðlindinni. Samtök eigenda sjávarjarða fá ekkert framlag úr ríkissjóði þó svo að þeir eigi hlutdeild í auðlindinni.
- Auk þess er óðrum heimilað að nota eignina en eigendunum sjálfum bannað að nota hana.
- Eigendur sjávarjarða hafa í yfir 20 ár barið málefnalega fyrir lagalegum réttindum sínum fyrir daufum eyrum yfirvalda, sem jafna má við valdníðslu.
- Það verður ekki hægt að skipuleggja strandsvæði Íslands án aðkomu og samvinnu við eigendur sjávarjarða.

Samtök eigenda sjávarjarða WWWSES.is

Arnarfjörður 10 m dýpslína og netlög - drög

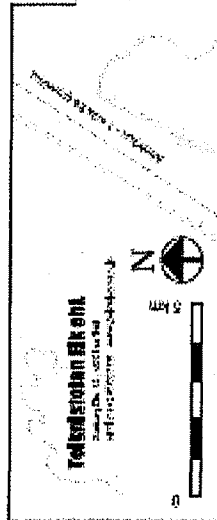
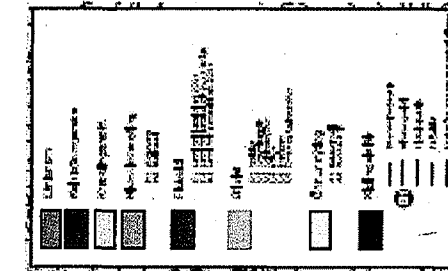

Þetta kort er unnið af sjómælingasvið Landhelgisgæslu Íslands,
upp úr gögnum frá þeim, ásamt gögnum frá Hafrannsóknarstofnun.
Strandlína er fengin frá Landmælingum Íslands.
Kortið sýnir 10 m jafndýptarlínu í Arnarfirði ásamt
línu sem dregin er u.þ.b. 115 m frá strandlínu.
NBF/ÁPV 06.10. 2012

Blár flötur: 0 - 10 m dýpi
Ljósblá lína: 10 m jafndýptarlína
Dökkblá lína: Ázetluð 10 m jafndýptarlína
Rauð lína: U.þ.b. 115 m frá dreginni strandlínu.

0 100 200

Samtök eigenda sjávarjarða. WWW.SES.IS

Samoň, eigenda sjávarjarða. WWW.STS.IS